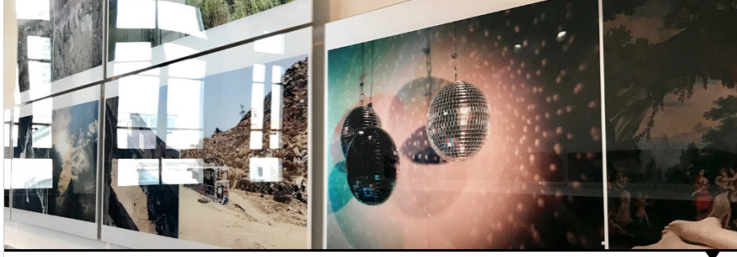
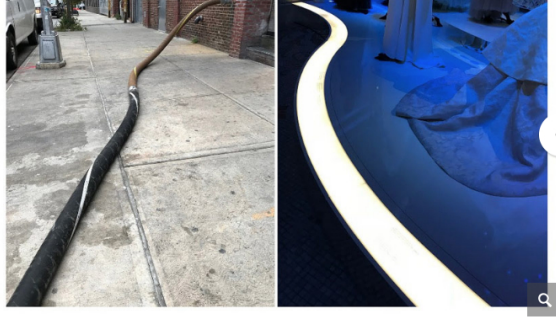

“Tavan Arasında Bir Ansiklopedi Bulmak Gibi”

Sanatçı Ani Çelik Areyan, eserlerinde gördüklerinden ziyade düşündüklerinin kurgularını aktarıyor. Fotoğraflarını zaman ve mekân kavramına bağlı kalmadan, belleğinde yer eden fotoğraf karelerinin çağrıştırdıklarıyla birlikte ve genelde ikili olarak oluşturan sanatçı İstanbul'da yaşıyor ve üretiyor. Galeri Nev İstanbul tarafından temsil edilen Ani Çelik Areyan'ın 144 fotoğrafından oluşan “As Is/Olduğu Gibi” adlı kişisel sergisi, 5 Eylül'de Galata Rum Okulu'nda izleyicilerle buluşacak.

Fotoğraflarında belirli bir zaman ve mekânın izlerini göstermekten kaçınan Ani Çelik Areyan, temelde zaman kavramını ele alıyor. Başlangıcı ve sonu olmayan bu kavramda, kendi hayatında öğrendiklerini fotoğraflayan, onları kurgulayan sanatçının “As Is/ Olduğu Gibi” isimli kişisel sergisi de bu sürecin izleyicyle buluşması olarak karşımıza çıkıyor. Galata Rum Okulu'nda gerçekleştirilecek sergisi

LOVE IT

PAYLAŞ

1 2 3

Çalışmalarınızda ele aldığınız konu ve formlarla kurduğunuz ilişki nelere dayanıyor?

Fotoğraflarımın tamamı bir bütün. Bir fotoğrafımı, bir serimi anlayabilmek için bir öncekine ve bir sonrakine de bakmak gerekiyor. Çünkü aslında hepsi aynı anlayışta olmasına rağmen değişimimle birlikte onların değişimi de su yüzüne çıkıyor. “Olduğu Gibi” serisi, bugüne kadar yaptığım pratğin dışında bir seri, çünkü “ben fotoğraf çekmiyorum, fotoğraf yapıyorum” argümanıyla yol aldım. Genelde, zihnimde kurguladıklarımın fotoğraflarını çekiyorum. Oysa “Olduğu Gibi” serisinde, zihnimde var olanın iz düşümlerini kompozisyona dönüştürdüm. İkiisi arasında çok benzerlik olmasına rağmen çok fazla ters-yüz de var. Her iki kavram, benim için “fotoğraf yapmak” tanımına denk geliyor.

Ele aldığınız konuları fotoğraf disiplini üzerinden anlatma nedeniniz nedir?

Bir dönem resim eğitimi aldım aslında. Daha sonra fotoğraf sanatının karanlık oda ve diğer teknik kısımlarıyla çok ilgilendim. Şu anda da bu tekniklere çok hâkim pozisyondayım. Bütün işlerimi, her bir milimine kadar kendim yaparım. Ne bir asistan ne başka birisi bana yardımcı olur. En basit işten en zor işe kadar, eserlerimin üretim süreci bütünüyle bana aittir. Fotoğraf, 30 yıldır ele aldığım bir disiplin. Bu nedenle, bilemediğim bir sebepten fotoğrafın hayal gücümü ve meydana getireceğim şeyleri daha iyi anlatabileceğini düşünüyorum. Bir de daha çağa geliyor bana. Uzun süredir sadece fotoğrafla duygularımı aktarıyorum ve bunun pek değişeceğini sanmıyorum. Sanki bir sarmalın içerisinde birbirimizi tamamlıyor, bir döngünün içinde geliyoruz gibiyiz. Fotoğraftan vazgeçeceğimi sanmıyorum.

Fotoğrafın manipülasyon gücü, çalışmalarınızın kavramsal yönünü vurgulamak için ele aldığınız bir yaklaşım mıdır?

Manipülasyon, bir sanatçının kendisini ya da işini anlatabilmesi için gerekli gördüğü bir araçsa elbette yapılabacaktır. Geçtiğimiz dönem fotoğraflarında; sepyalar, karartma baskılar ya da siyah beyaz fotoğraflarda da bir anlamda manipülasyon bulunuyor. Onlar da gerçeği olduğu gibi yansıtmıyordu ve karanlık odada, sanatçının eliyle şekilleniyordu. Günümüzde ise bilgisayar karşısında, photoshopla sonuçlanıyor. Ancak ben manipülasyon değil de daha çok, düşüncelerimin gittiği noktaya kadar işlerimin beni götürmesini istiyorum. Dolayısıyla gördüklerim ya da hissettiklerim, beni götürdüğü yere kadar götürüyor. Tabii böyle bir durum var, her şey bilgilerimiz ve algılarımızla ilişkili. Örneğin, küçük bir çocuk “galaksi” kavramını anlayamaz. Öğrendiğe hayal edip kafasında kurgulayabilir. Ben yaptığım işlerin, düşüncelerim ve duygularımı tanıdıkça ortaya çıktığını düşünüyorum. Bildikçe, öğrendikçe de her anlamda kendimi geliştirmiş oluyorum. Yaşadığımız her anda yeni bir şey öğreniyor ve onları tanıyoruz. Tüm bunlar, üretimimize direkt etki ediyor. Bu esnada düşüncemi ortaya çıkarmak için ne gerekiyorsa yapıyorum. Bundan çekinmem. Ancak yalnızca manipülasyon araçlarını alıp da bir eser yaratayım diye hiçbir işin başına oturmam. Benim için önemli olan işin özü ve kendi düşüncelerimdir.

“Olduğu Gibi” serginiz için “anlamı bende saklı karşılaşmalar” ifadesini kullanıyorsunuz. Bu noktada izleyiciyi karşılaşmanın hangi yönlerine davet ediyorsunuz?

Ben bu seriyi birtakım motiflerin, formların, ışıkların benzerliklerini ama en çok da kendi

Özüm Ceren İlhan
YAZAR

YAZAR HAKKINDA

DİĞER YAZILARI

TAKİP ET

YAZAR PAYLAS

TAKİPÇİLERİ

YAZILARI

0

5

LOVE IT

duygularımın karşılıklarını temel alarak oluşturdum. Fotoğraf arşivimi bu seriyi oluşturmak için yapmadım ancak kendi kendime bulduğum bir benzetme var: "Tavan arasında bir ansiklopedi bulmak gibi bir şey". Hayatımızdaki bilgi bombardımanları arasında birazcık geriye dönüp baktığımda, oradakilerin duygusal karşılıklarının beni bu seriyi yapmaya ittiğini düşünüyorum. Bazı fotoğraflarda belirli form benzerlikleri görebilmek mümkün. Fakat bazılarında bunu görmediğinizde, orada kendi duygularım olduğunu saklıyorum ve anlatmak istemiyorum demektir. O an istiyorum ki fotoğraflarımın oluşturduğu düşünce yolunda her izleyici, kendi duygusuyla benimkini birleştirsın ve bu yolculuğa kendi başına çıkabilsin.

Çalışmalarınızda formların biçimleri arasındaki benzerlik, tipolojik bir yaklaşım olarak ele alınabilir mi? Fotoğraftaki öğelerle kurduğunuz şekil ilişkisi, doğaçlama bir arayışın ürünü mü yoksa planlı seçilmiş formlar mı oluyor?

Bütün bunlar benim hafızamda yer eden kareler. 95 bin adet çalışmam var ve nerede çekildiğine kadar hepsi aklımda. Üç belki de on üç yıl önce çekilmiş bir fotoğrafı güncel hayatta tekrar gördüğüm an, hafızamdaki diğer fotoğrafları çağırıyor. O fotoğrafı çekip, aklıma gelenle bir araya getiriyorum. Analog fotoğraf çektiğimde yani film fotoğrafı çektiğimde de her zaman tek kare fotoğraf çektim. Belirli ölçüler vardır. Mesela f stopu taradık 11 mi 11,5 mu? Negatif veya diapositif çekimlerde, film banyo edilmeden sonucu göremezsiniz. Buna rağmen, ben tek karenin dışına asla çıkmadım, f stopu baştan karar verir ve sadece o diyafram aralığında çekerdim. Kameramı kaldırır ve gördüğüm şeyin fotoğrafını çekerim. İster cep telefonuyla olsun ister diğer dijital kameralarımla olsun, bu her zaman böyledir. Gereksiz emek israfı gibi geliyor bana, kendime olan saygımdan doğru bulmuyorum. İlk fotoğrafım görsel, zaten kendi çalışmalarım, birikimimin ürünü oluyor. Dolayısıyla onun fiziksel ya da duygusal benzerini bir zaman sonra tekrar gördüğümde diğeri aklıma geldiği için onu çekip, ikisini yan yana getiriyorum. Bu benim çalışma pratiğim.

1 2 3 4

"Olduğu Gibi" serginizde yer alan çalışmalarını arkeolojik araştırma olarak niteliyorsunuz. Araştırmanın sürecini mi yoksa sonucunu mu bizlere aktarıyorsunuz?

"Olduğu Gibi" serime 3 yıl önce başladım ve sonra durdum, "bitirdim" demiyorum. Hiçbir zaman belirli bir zorlamaya gitmedim. Burada bitebilir ya da üzerine yedi seri daha eklenebilir, zaman gösterecek. Eserlerimde duygu ve düşüncelerim özgürce bir araya geliyor. Zorlama bir çekim olursa bu bana ders gibi gelir ve hiç hoşuma gitmez.

Arkeolojiden kastım nedir, ondan bahsedeyim. Klasik bir lafuz ama hepimiz geçmişle yaşıyoruz, geleceği de bilemiyoruz. Fakat bir şekilde hayatımız ve geçmişten izlerle yol alıyoruz. Bize ışık tutan, yol gösteren ve bir platformun üstünde tutan o. Arşivime dönüp bugüne kadar kurguladığım şeylerin fotoğraflarım çekmekten ve çekmiş oldukları kurgusunu yapmaktan mutluluk duyuyorum. Bu, beni çok rahatlatır ve bu ferahlığı izleyicilerle paylaşmak istedim. O yüzden sergi yaptım. Sergilenmemiş birkaç serim daha var aslında. Hepsini de çok hoşuma giden işler ancak şimdilik onları göstermemeyi tercih ediyorum. İşlerimin aynı paragrafta yol almasını istemiyorum.

Eserlerinizde duygusal bir zaman var sanki. İzleyici, esere baktığında hissettiği duyguyu hangi zamanda yaşamışsa o zamanın içine giriyor. Bu bir okuma tabii, siz zaman kavramını nasıl ele alıyorsunuz?

Aslında bu doğru bir okuma. Örneğin geçmiş yıllarda performans sanatıyla çok ilgilendim. Performans sanatının, fotoğraf ya da video ile kaydedildiğinde kalıcı olabileceğini düşünüyorum. Erken dönem işlerimde, mesela "Chrysalide", "A Reading", "A Paradise" serilerinde bir dansın veya jestin sekanslarını görebilirsiniz. Bu çalışmalarım zamanı farklı boyutlarıyla ele almamı sağladı.

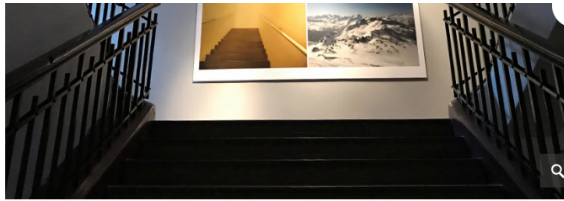
Arşiv kültürünü, dil imgesi yerine fotoğraftaki imgelerle ele almak konuya nasıl bir yaklaşım getiriyor?

Aslında eserlerim gördüğüm bir ışığın, geçtiğim bir yolun yıllar sonra zihnindeki başka bir görselle bir araya gelmesinden oluşan fotoğraflar. Dolayısıyla "bir arşiv oluşturmalyım" düşüncesiyle hareket etmedim diyebilirim. Zaman geçse de teknik açıdan hiçbir değişiklik yapmadım çekimlerimde. Teknik olarak konuya hâkimiyetim ve onları bir araya getirişim bu eserleri yarattı. Zaman belirsizliği vardır eserlerimde. Mekanı da tanımlayamazsınız mesela. Fotoğraflar üzerinden konuşmak her daim ve daha çok hoşuma gittiği için. Çünkü fotoğraf, kendi varlığıyla her şeyi anlatır zaten.

Eski zamanlardan bu yana fotoğrafın arkasında yer alan tarih, mekân ve kişi isimleri gibi notlar fotoğrafa belge niteliği katıyor. Mekân ve zamansal boyutların dikkate alınmadığı bir fotoğraf sizin için hangi yönleriyle belge – arşiv niteliği taşıyor?

Benim için yirmi yıl önce çektiğim bir fotoğrafa dün çektiğim arasında hiçbir fark bulunmuyor. Onu da düşüncelerimin bir sonucu olarak çekiyorum. Güzel olan şey, yirmi yıl önceki Ani ile bugünkü Ani arasındaki değişimi yansıtması. Ben bunu keyifle izliyorum ve böyle olması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada, arşiv kavramını kendi içinde gelişen ve çoğalan bir yapı olarak değerlendirebilirim.

LOVE IT

PAYLAŞ

1 2 3 4 5

Sergideki çalışmalar 30 yıllık bir süreçte yayılıyor. Sergileme şekliniz ilişkilendirme, ikili hikâyelere dayanıyor. Bu süreçte kapsamlı üretimimize farklı bir gözden baktığınızı düşünüyoruz. Sizin için nasıl bir deneyimdi, bu süreçte nelerle karşılaştınız?

Benim çoğu işlerimde dualite vardır. İlk dönem işlerimde de vardı. Örneğin, bir çalışmamda tek bir fotoğraf kadrajı üzerinde arkada ve önde iki fotoğraf vardır aslında. Ancak o çalışmalarımda doğada var olan hiçbir şeyi göremezsiniz. O sadece düşüncemin ürünüdür. Ben bu serime kadar düşüncelerimin ve kurguladıklarımın fotoğrafını çekiyordum. Oysa "Olduğu Gibi" serisi, zihnimde var olanın iz düşümü ile ortaya çıkan fotoğrafları kapsıyor. İmajlar yan yana geldiğinde artık tek başlarına anlattıkları anlamı taşımıyorlar, birlikte başka bir dil başka bir ifade oluşturuyorlar. Bir hikâyeye dönüşüyorlar. Bu seride imajlar kendi aralarında bir diyalog içindeler ve ben de bu serinin izleyicide bir iç diyalog, düşünme alanı açmasını istedim.

"Olduğu Gibi" isimli kişisel serginizde, eserlerinizi yaratırken beslendiğiniz duygu ve düşüncelerden bahsedebilir misiniz?

Bunları sergileyeceğim aklımdan bile geçmedi. Bir melek fotoğrafını, sergide kullanırım düşüncesiyle çekmedim hiç. Sergi, bunların bir araya gelmesi ve yansıtılması isteğinden doğdu. Dedim ya "tavan arasında bir ansiklopedi bulmak" gibi. Bulduğumda bunları sergilemek istedim. Var olanın zihnindeki iz düşümlerini kompozisyona dönüştürdüm.

Serinin ismi "Olduğu Gibi". Neden bu ismi seçtiniz?

Kullandığım tekniğe epeyce hakimimdir. Bu seride ne bir sığara izmaritine dokundum ne de bir ağacın yaprağına. Bu yüzden serinin ismi "Olduğu Gibi". Bunun rahatlığını da seviyorum. "Bir seri yaptım, ne isim koysam?" gibi bir derdim olmadı.

Haldun Dostoglu'nun küratöryal desteği ve Nevzat Sayın'ın sergi mimarisi, serginizi nasıl ve hangi yönleriyle etkiledi?

Galata Rum Okulu, benim için eserlerimin iyi sergilenileceği bir yer. Böylesine tarihi bir yerde arşive dayalı bir seriyi sergilemek çok doğru bir şey oldu. Nevzat Sayın, çok sevdiğim bir mimar. Kendisinden mimari destek istediğimde büyük bir ilgi ve sevgiyle kabul etti. Mümkün olduğunca sade, fotoğrafların geri planda kalmamasına özen göstererek sergi düzenlemesini oluşturdu. Haldun Dostoglu ise en başta galericim. İkinci olarak, görüşlerine önem verdiğim biri. İşlerime her açıdan çok hakimim. Ancak özellikle Haldun Bey'in görüşleri ve ufak dokunuşları bu sergide beni çok mutlu etti.

1 2 3 4 5 6

Şu aralar geleceğe yönelik projeleriniz var mı, neler?

Hiçbir zaman bir proje yapacağım kaygısıyla fotoğraf çekmeye başlamadım. Duygularıyla yola çıkarım ve orada bir şey ya vardır ya da yoktur. Çok kapsamlı bir sergi hazırladım. 271 fotoğrafın 144 tanesi sergileniyor. Tabii fiziki olarak da çok ciddi bir çalışma gerektiriyor. Fakat kendime söz geçiremiyorum, devam etmek istediğim ve aklımdan bir köşesinde yer alan başka şeyler de var. Akımdakilerle uğraşırken, zihnimde çağrıştırdığı başka şeylerle birleştirip kurguladığım işler oldu çalışmalarım. Muhtemelen, zihnimden çıkmak için yer bulduğu ilk anda, bu kurgular da ortaya çıkacaktır.